

Skötselplan för naturreservat Västeråsmossen samt bevarandeplan för SE0240048

Länstyrelsen
Örebro län

Skötselplan för naturreservat Västeråsmossen samt bevarandeplan för SE240048

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård. Skötselplanen innehåller beskrivningar i enlighet med 17 § nyssnämnda förordning för Natura 2000-området Ställbergsmossen (SE240043).

1. Syfte

1.1 Syftet med naturreservatet

Området förklaras som naturreservat med syftet att bevara biologisk mångfald, skydda värdefulla naturmiljöer och tillgodose behov av områden för friluftslivet.

Skogsmyrmosaikerna ska bevaras långsiktigt. De olika våtmarkstypernas naturliga vegetation, struktur och hydrologi ska skyddas mot ingrepp. Skogsbestånden ska ges möjlighet att utvecklas i riktning mot naturskog. Förekomst och etablering av organismer som är knutna till orörda våtmarker och som saknas eller missgynnas i normalt brukad skog ska gynnas och säkerställas. Åtgärder ska vidtas för att underlätta området tillgänglighet för friluftsliv.

1.2 Natura 2000

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden

Områdets främsta naturvärden utgörs av den stora arealen komplex av blandmyrar och det rika fågellivet. De anmälda naturtyperna är: Taiga, Öppna mossar och kärr, Skogsbevuxen myr, Apamyror, Myrsjöar, Högmosse Amt fåglar enligt fågeldirektivet: smålom, sångsvan, järpe, tjäder, trana, lungpipare, grönbena, sparvuggla, slaguggla, pärluggla, spillkråka, tretåig hackspett och orre.

Prioriterade bevarandeåtgärder

Området är skyddat som Natura 2000-område och sedan 2007 och naturreservat. Prioriterade åtgärder: Naturlig dynamik med möjligheter till naturvårdsbränning som ett naturligt inslag. Västeråsmossens fastmarksskogar naturvårdsbrändes sommaren 2016.

Förutom vad som gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Motivering

Stort opåverkat myrkomplex med omgivande gammal skog med lång skoglig kontinuitet samt stort antal fågelarter knutna till myrmiljöer.

Administrativa data

Objektnamn	Västeråsmossen
DVR id	2013346
Kommun	Hällefors
Natura 2000 område	SE0240048 Västeråsmossen
Skyddsstatus för Natura 2000	SCI
Areal för Natura 2000	327,4 ha
Total areal för naturreservat	272 ha
Markslag, naturtyper* (ha) samt fåglar enligt fågeldirektivet:	
7110 Högmosse	4,11 ha
91D0 Skogsbevuxen myr	25,11 ha
7140 Öppna mossar och kärr	168,81 ha
3160 Myrsjöar	3,49 ha
9010 Taiga	67,46 ha
7310 Aapamy	28,96 ha
A001 Gavia stellata, smålom	
A001 - Smålom, <i>Gavia stellata</i>	
A038 - Sångsvan, <i>Cygnus cygnus</i>	

A104 - Järpe, <i>Bonasa bonasia</i>	
A108 - Tjäder, <i>Tetrao urogallus</i>	
A127 - Trana, <i>Grus grus</i>	
A140 - Ljungpipare, <i>Pluvialis apricaria</i>	
A166 - Grönbena, <i>Tringa glareola</i>	
A217 - Sparvuggla, <i>Glaucidium passerinum</i>	
A220 - Slaguggla, <i>Strix uralensis</i>	
A223 - Pärluggla, <i>Aegolius funereus</i>	
A236 - Spillkråka, <i>Dryocopus martius</i>	
A241 - Tretåig hackspett, <i>Picoides tridactylus</i>	
A409 - Orre, <i>Tetrao tetrix tetrix</i>	

Beskrivning av reservatet

Västeråsmossen är ett treflikigt myrkomplex som är ett av länets största myrområden. Det består av en blandmyrbildning som är sällsynt i länet. Objektet har en stor andel topogena kärr och det ligger nära gränsen till Värmlands län. På myren går två nord-sydliga höjdsträckningar, som höjer sig mellan våtmarkstungorna i mer eller mindre branta bergssidor. Myren är komplext uppbyggd med flera myrtyper, som kärr, mossar, blandmyrar och en svagt sluttande ostrukturerad mosse.

Vattendrag finns i form av tjärnarna, Västeråsflyna, Mullbocktjärnen och Lomtjärnen, samt i nordväst Igeltjärnsbäcken. Hela området angränsar till Svartälven i sydväst och syd. Växtligheten är fattig men det finns även rikare miljöer, bland annat i form av ett rikkärr vid Västeråsflyna med flera intressanta mossarter. Myrarna är till stor del tallbevuxna men trädbestånden glesas ut emellanåt. I fältskiktet dominerar ljung med ett stort inslag av dvärgbjörk. I kärr och mjukmattor växer bland annat starr, säv och vitmossor. Myren är i det närmaste orörd.

Det barrskogsbeklädda områdets berggrund dominerar av granit. Skogarna i och omkring myrarna utgörs till största delen av talldominerad barrskog. Spår av skogsbrand syns mer eller mindre överallt på gamla tallstubbar. Överallt finns spår av dimensionshuggna jättetallar och en del har även brunnit efter att de avvercats. Det finns mindre bestånd av nyckelbiotopklassad naturskog som hyser rödlistade arter. Stora delar av den resterande skogen visar på olika grader av mänsklig påverkan.

Den har viss betydelse för fågellivet och hör till skyddsklass 3 enligt Sandgren (1982) och ingår i Myrskyddsplanen för Sverige. Områdets högsta värden består av den stora arealen med ett komplex av blandmyrar, samt det rika fågellivet.

Mark- och vattenanvändning

Huvuddelen av de äldre skogarna i Västeråsmossen bär spår av kolvedshuggning och kolbottnar finns spridda i hela reservatet. Dimensionsavverkningar och vedtäkt har förekommit nästan överallt. Skogen på flera av fastmarkerna är påverkade av modernt skogsbruk. I huvudsak gallring, men även mindre delar med ungskog finns här, uppvuxna efter kalavverkningar de senaste 40-50 åren. Spår av tidigare skogsbränder finns spridda i hela reservatet i form av historiska brandstubbar och enstaka brandljud på äldre tallar.

2. Prioriterade bevarandevärden

Biologiska bevarandevärden

Ett av Bergslagens största myrkomplex. Det är sammansatt av mossar och kärr, längst i söder blandmyrar av mosaiktyp vilket är sällsynt förekommande i länet. De ingående våtmarkstyperna med dess olika strukturer och formelement är i det närmaste helt opåverkade av hydrologiska ingrepp. Västeråsmossen blev naturreservat 2007. Reservatsskyddet säkerställer långsiktigt områdets bevarandevärden.

Kulturhistoriska bevarandevärden

Den historiska markanvändningen har främst varit dimensions- och kolvedshuggning med flera kolbottnar i området.

Bevarandevärden för friluftsliv

Västeråsmossen erbjuder skog och myr med vildmarkskaraktär. Sedan 2016 kan dessutom följder av en naturvårdsbränna studeras i området.

Skötselområden

Naturreseptatet är indelat i 7 skötselområden.

1. Taiga
2. Öppna mossar och kärr
3. Aapamy
4. Skogsbevuxen myr
5. Högmosse
6. Myrsjöar
7. Friluftsliv

Skötselområde 1: Taiga 67,46 ha

Skogarna i och omkring myrarna utgörs till största delen av talldominerad barrskog. Spår av skogsbrand syns mer eller mindre överallt på gamla tallstubbar. Överallt finns spår av dimensionshuggna jättetallar och en del har även brunnit efter att de avverkats. Det finns mindre bestånd av nyckelbiotopsklassad naturskog som hyser rödlistade arter. Stora delar av den resterande skogen visar på olika grader av mänsklig påverkan. Häckfågelfaunan är tämligen artrik med arter knutna till både myrarna och gammelskogen. Trana, tjäder och tretåig hackspett finns i området.

Under 2015 utfördes naturvårdsbränningar i Västeråsmossen. I augusti eldades 6 hektar i ett ganska besvärligt läge, med branta sluttningar och delvis stup mot väst uppe på den nordligaste delen av bergryggen i Västeråsmossen. Skogen i delområdet består till största delen av talldominerad barrskog uppkommen efter avverkning för runt 50 och 20 år sedan. Vid avverkningen lämnades frötallar som är 150 år eller äldre. Västbranten ner mot myren brann bitvis med mycket hög intensitet, vilket kommer leda till hög dödlighet av gran och tall. Udden i nordost brann med lägre intensitet. Senare naturvårdsbrändes drygt 3 ha. Området utgörs av en likåldrig 140 årig sandtallskog på en flygsanddyn. Fältskiktet domineras av lavar, lingonris och mot kanterna ljung. Bränningen kröp sakta över flygsanddynen. På kammen och i sydsluttningen ut mot myren brann det ställvis med ganska hög intensitet. Den 24 augusti brändes det största området som omfattar drygt 20 hektar och utgörs av en heterogen barrskog med lika stor andel tall och gran. Bestånden är till stor del slutna och fuktiga partier med vitmossa vilket gjorde området svårbränt. Två dagar efter denna

bränning föll mellan 35-42 mm regn över Västerås mossen vilket underlättade eftersläkningsarbetet i båda fallen.

Bevarandemål

Arealen 9010 Taiga ska vara minst 67,46 hektar. Småskaliga naturliga processer, t. ex. åldrande, avdöende och omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa omvälvande störningar, t.ex. insektsangrepp, översvämning, stormfällning eller brand ska påverka skogens dynamik och struktur. Skogen ska bestå av olika trädarter till följd av naturlig störningsdynamik och succession. Direkt efter omvälvande störningar ska det finnas öppen och glest beskogad mark med döda träd samtidigt som karaktäristiska pionjärträdarter och typiska arter ska etablera sig. Skog med högre krontäckning ska utvecklas och barrträd ska kunna dominera i sena successionsstadier. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas följande strukturer/substrat: gamla träd, liggande död ved och stubbar, stående döda eller döende träd, träd som skadats eller dödats av brand. Det ska finnas följande typiska arter: tretåig hackspett, spillkråka och tjäder.

Skötselåtgärder

- Skog med intern dynamik men med störning av t ex naturvårdsbränning.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är gynnsamt.

Skötselområde 2: Öppna mossar och kärr (168,81 ha)

Habitatet utgör den största naturtypen i området. Habitatet är heterogent och omfattar öppna eller mycket glest trädbevuxna delar. Området består av stora partier med gungflyn, mjukmattegolv och är mossrikt. Mindre tuvbildningar förekommer i torven. Trädskiktet är glest och består mest av martallar.

Bevarandemål

Arealen 7140 Öppna mossar och kärr ska vara minst 168,81 ha. Våtmarkens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Våtmarken ska vara öppen där busk- eller trädskikt endast finns i liten omfattning. Krontäckningen ska vara högst 30%. Omgivande laggekärr ska bibehållas intakta. Gungflyn, mjukmattegolv med vanligen mossrik vegetation som pga luftvävnad i rotsystemet flyter på vatten eller lös gyttja ska finnas på myren. Bottenskiktet ska domineras av vitmossor. Det ska finnas följande typiska arter: tuvull, sileshår, vattenklöver, orre och smålom.

Skötselåtgärder

- Eventuellt finns i området utdikade delar av myrkomplexet. Dessa kan behöva proppas igen för att åstadkomma en naturlig hydrologi. Kunskapen om detta är dock liten för området.
- Områden i myrens kantzoner som gränsar till Taigan kan komma att naturvårdbrännas.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är gynnsamt

Skötselområde 3: Apamyren (28,96 ha)

Apamyren ligger i den södra delen av Natura 2000 området. Apamyren består av myrkomplex som domineras av kärr eller blandmyr i de centrala delarna. Myrarna består av stora öppna partier. Vissa partier utgörs av strängflarkekärr och olika typer av blandmyrar.

Bevarandemål

Arealen 7310 Apamyren ska vara minst 28,96 hektar. Våtmarkens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Våtmarken ska vara öppen där busk- eller trädkikt endast finns i liten omfattning. Omgivande laggkärr ska bibehållas intakta. Myren ska omges av andra naturtyper och tillsammans bilda ett större sammanhängande myrkomplex. Strukturer och formelement såsom tuvor, strängar, flarkar och flarkgölar ska finnas på myren. Bottenskiktet ska domineras av vitmossor. Det ska finnas följande typiska arter: tuvull, sileshår, vattenklöver och smålom.

Skötselåtgärder

- Eventuellt finns i området utdikade delar av myrkomplexet. Dessa kan behöva proppas igen för att åstadkomma en naturlig hydrologi. Kunskapen om detta är dock liten för området.
- Områden i myrens kantzoner som gränsar till Taigan kan komma att naturvårdbrännas.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är gynnsamt

Skötselområde 4: Skogsbevuxen myr (25,11 ha)

Den skogsbevuxna myren finns i ytterkanterna mot taigan i hela området. Myrens krontäckning varierar mellan 30-100%. Trädslagsblandningen består främst av tall med inslag av glasbjörk och gran.

Bevarandemål

Arealen 91D0 Skogsbevuxen myr ska vara minst 25,11 ha. Våtmarkens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Våtmarken ska ha ett olikåldrigt och flerskiktat trädskikt av främst tall, glasbjörk och gran. Krontäckningen ska vara minst 30%. Småskaliga naturliga processer såsom åldrande, avdöende och omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa omvälvande störningar, t.ex. insektsangrepp, översvämning, stormfällning eller brand ska påverka skogens dynamik och struktur. Bottenskiktet ska domineras av vitmossor och risvegetation. Det ska finnas följande typiska arter: tuvull, hjortron och skvattram.

Skötselåtgärder

- Eventuellt finns i området utdikade delar av myrkomplexet. Dessa kan behöva proppas igen för att åstadkomma en naturlig hydrologi. Kunskapen om detta är dock liten för området.
- Områden i myrens kantzoner som gränsar till Taigan kan komma att naturvårdbrännas.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är gynnsamt

Skötselområde 5: Högmosse (4,11 ha)

En mindre högmosse finns i områdets allra östligaste del. Mossen är svagt sluttande och ostrukturerad.

Bevarandemål

Arealen 7110 Högmossar ska vara minst 4,11 ha. Myrens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Reversibla, äldre ingrepp som orsakat lokal störning i begränsade delar av myren kan dock medges men diken med fortfarande dränerande effekt bör proppas. Vegetationen ska spegla vad som är normalt för ett hydrologiskt intakt högmosseplan. Krontäckningsgraden kan variera naturligt, från kalmosse till skogsmosse. Torvproduktionen kan ha avstannat tillfälligt till följd av t ex brand,

atmosfäriskt nedfall eller klimatvariationer. Det ska finnas följande typiska arter: rosling, tuvull och gulärta

Skötselåtgärder

- Inga skötselåtgärder.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är gynnsamt

Skötselområde 6: Myrsjöar (3,49 ha)

Myrsjöarna i området består av Västeråsflyna, Mullbocktjärn, Lomtjärn mfl. Samtliga är småvatten med relativt näringsfattigt vatten brunfärgat av torv eller humusämnen och ett naturligt lågt pH. Vegetationen är gles och ofta bestående av flytbladsväxter och akvatiska mossor.

Bevarandemål

Arealen 3160 Myrsjöar ska vara minst 3,49 hektar. Sjöns strandvåtmarker och strandskog skall vara intakta. Sjöns hydrologi ska vara ostörd, det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Sjön ska ha god vattenkvalité med naturlig artsammansättning. Det ska finnas följande typiska arter: nordnäckros, knipa och smålom.

Skötselåtgärder

- Inga skötselåtgärder.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är gynnsamt

Fågelarter enligt fågeldirektivet

A001 - Smålom, *Gavia stellata*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Smålommen vill ha tillgång till lämpliga bytesdjur (fisk upp till 20 cm), vilket i svenska inlandsvatten innebär främst småvuxen mört- eller laxartad fisk eller vatten med goda bestånd av siklöja. Lämpliga häckningsplatser utgörs i allmänhet små och fisktomma skogstjärnar och myrgölar med flacka, gungflyartade stränder och med små gungflyholmar. Tillgång till områden med

minimal mänsklig störning är viktigt. Arten är störningskänslig främst under ruvningen (mitten av maj – början av juli i södra Sverige, juni-juli i norra Sverige). Arten är långlivad art med relativt låg reproduktion och är därför känslig för jakt. Under häckningstid utsträcks provianteringsturerna till fiskrika vatten upp till cirka 10 km från häckningslokalerna. Smålommen övervintrar i marin miljö längs västra Europas kuster samt i södra Östersjön. Arten har under en lång tidsperiod uppvisat en negativ populationstrend både i Europa och Nordamerika. Det svenska beståndet uppgår till 1200-1400 par, med en koncentration till Värmland-Bergslagen-Dalarna och med mer glesa bestånd norr och söder därom. Det verkar emellertid som om tillbakagången har avstannat i Sverige och en viss återetablering har skett under 1990-talet. Målsättningen bör vara att den svenska smålompopulationen ej tillåts minska under nuvarande beståndsstorlek (cirka 1 400 par) och att arten bevaras som häckfågel i samtliga län där den finns för närvarande.

Bevarandemål

Det svenska beståndet uppgår till 1 200-1 400 par, med en koncentration till Värmland- Bergslagen-Dalarna och med mer glesa bestånd norr och söder därom.

Negativ påverkan

A001 Smålom

Försurning av viktiga fiskevatten kan innebära utglesade bestånd av bytesfisk. Förhöjda kvicksilverhalter i ägg har uppmätts från försurningsdrabbade områden, något som kan medföra försämrad reproduktion. Igenväxning av häckningstjärnar p.g.a. ökat kvävenedfall kan vara ett långsiktigt problem. Markavvattning och rensning i utloppet till häckningstjärnar medför att stränder och holmar får kanter och överhäng (lommarna kommer inte upp till boplatserna) och häckningsöar kan bli landfasta, vilket ökar risken för predation. Även markavvattning i marker närläggna häckningstjärnarna kan påverka vattennivån i tjärnen. Arten är känslig för mänsklig störning, främst orsakat av friluftsliv, på häckningslokalerna under maj – juli. Under vintertid utgör oljeutsläpp och risken att fastna i fiskeredskap hot mot arten i bl.a. Östersjön.

Bevarandetillstånd

A001 Smålom

Bevarandetillståndet är gynnsamt.

A038 - Sångsvan, *Cygnus cygnus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Sångsvanen häckar i grunda, vegetationsrika vatten. Den kräver god tillgång på undervattensväxter under häckningssäsongen, liksom lämplig och god tillgång på grön växlighet under vintersäsongen. Arten kräver relativt ostörda områden under sin flyttning och övervintring. Under häckningen rör sig paret normalt inom ett mycket begränsat område runt boplatsen. Sångsvanen blir könsmogen först vid 4 års ålder och fram till dess för de unga svanarna en ambulerande tillvaro i stora landskapsavsnitt. Arten övervintrar i södra Sverige, Danmark och Nordsjöländerna.

Bevarandemål

Målsättningen är att upprätthålla en livskraftig häckfågelpopulation om minst 5 000 par utbredd över hela landet.

Negativ påverkan

A038 Sångsvan

Ingen uppenbar hotbild finns för närvarande.

Bevarandetillstånd

A038 Sångsvan

Bevarandetillståndet är gynnsamt.

A104 - Järpe, *Bonasa bonasia*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Ekologiska krav: Järpen vill ha tät skog med föryngring av främst gran och med inblandning av al, björk och asp. Hög markfuktighet och förekomst av surdråg, alkärr och bäckar gynnar arten. Lövträdsandelen i reviret bör överstiga 10% för att området skall accepteras. En viktig och begränsad vinterfödoresurs är alknoppar, alhängen samt björkknopp, och i omedelbar anknytning till födan krävs dessutom skydd i form av grantätningar. Järpen är mycket stationär året om inom sitt revir (25-50 ha). När ett par har etablerat sig på en plats stannar de där så länge biotopen är intakt. Liksom hos övriga skogshöns är god tillgång på insekter mycket viktig för kycklingarnas överlevnad. Järpen är en extrem stannfågel inom sitt revir om 25-50 ha. Ungfågelspridningen kan röra sig om i storleksordningen någon eller några km.

Bevarandemål

Målsättningen bör vara att bevara en livskraftig population om minst 150 000 par och att arten ej försvinner från något av de län där den finns idag.

Negativ påverkan

A104 Järpe

Något direkt hot mot artens fortlevnad i Sverige finns ej. Järpen missgynnas dock flerstädes p.g.a. ett intensivt och storskaligt skogsbruk och generellt sett torde arten ha minskat kraftigt under den senaste 40-årsperioden. I starkt fragmenterade skogslandskap med isolerade lämpliga bestånd mindre än 25 ha saknas i allmänhet järpen.

Bevarandetillstånd

A104 Järpe

Bevarandetillståndet är gynnsamt

A108 - Tjäder, *Tetrao urogallus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Tjädern kräver större sammanhängande skogsområden för att den skall finnas i livskraftiga bestånd. I dessa måste ett flertal villkor vara uppfyllda. Således kräver arten vintertid förekomst av äldre successionsfaser av talldominerade skogar (äter tallbarr och tallskott), medan den sommartid påträffas i mycket varierande marker, allt från gammal bärrik skog (bl.a. är blåbärsris viktigt) som till nyupptagna hyggen. Förekomsten av våtmarker är en mycket betydelsefull faktor, då hönan under den tidiga våren till stor del livnär sig på späda skott av tuvull. Tillgången på proteinrika blad, blommor och frön bestämmer till stor del hönans möjlighet att producera ägg. Våtmarker är dessutom en viktig biotop för kycklingarna, som under de första levnadsveckorna livnär sig på insekter. Sammanfattningsvis kan sägas att tjädern kräver stora sammanhängande skogsområden som innehåller en stor variation ifråga om successionsstadier och våtmarker (sumpskog, kärr och myr). Dessutom är arten starkt traditionsbunden till speciella lekplatser.

Bevarandemål

Målsättningen är att bevara livskraftiga bestånd i samtliga svenska län/landskap (utom Gotland) och att den totala svenska stammen inom en rimlig framtid uppgår till minst 150 000 par.

Negativ påverkan

A108 Tjäder

Totalt sett i Sverige finns ej något direkt hot mot artens fortlevnad. Tjädern har emellertid starkt missgynnats av det storskaliga skogsbruket, särskilt i södra och mellersta Sverige där betydande populationsnedgångar konstaterats. Det allvarligaste hotet i skogsbrukslandskapet är de förändringar som skett och

fortfarande sker på landskapsnivå, t.ex. fragmentering och tillkomsten av stora arealer med monokulturer av tall och gran som aldrig tillåts bli biologiskt mogna.

Bevarandetillstånd

A108 Tjäder

Bevarandetillståndet är gynnsamt

A127 - Trana, Grus grus

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Tranan häckar på sankta sjö- eller havsstränder, på våta myrmarker, på vattensjuka hyggen omgärdade av sumpskog, vid större slättsjöar, i öppna kärr, i sänkta sjöar och andra större eller mindre våtmarker. Ett gemensamt krav, oavsett val av habitat, är att tranorna har möjlighet att bygga boet oåtkomligt för marklevande rovdjur, dvs. alltid omgärdat av vatten. Under häckningstid lever tranorna av rötter, skott och andra vegetabilier samt insekter, blötdjur, grodor, småfisk m.m. Under höstflyttningen är ungarna beroende av föräldrarnas vägledning. En stor andel av tranorna övervintrar i korkeksmarker i Spanien. För närvarande finns inget hot mot arten i Sverige. I det spanska övervintringsområdet finns däremot vissa hot, främst avveckling av korkeksodlingar.

Bevarandemål

Målsättningen bör vara att bevara det nuvarande starka tranbeståndet med häckande par i samtliga svenska landskap.

Negativ påverkan

För närvarande finns inget hot mot arten i Sverige. I det spanska övervintringsområdet finns däremot vissa hot, främst avveckling av korkeksodlingar.

Bevarandetillstånd

A127 Trana

Bevarandetillståndet är gynnsamt.

A140 - Ljungpipare, Pluvialis apricaria

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Ljungpiparen häckar huvudsakligen i fyra olika miljöer. I norra Sverige är det en karaktärsart på fjällhedar och lokalt även på större, trädlösa myrar. I södra Sverige finns ett tynande bestånd på trädlösa högmossar, samt ett tämligen starkt bestånd på Ölands alvar. Gemensamt för de olika populationerna är kraven på stora öppna områden, med låg och gärna något gles växtlighet. Arten kräver stora sammanhängande öppna områden. Ljungpiparen är ytterligt sällsynt när den sammanhängande arealen öppen mark understiger 15 ha. Överstiger den öppna arealen 30 ha uppträder arten tämligen regelbundet, men det är först när den sammanhängande arealen öppen mark är större än 90 ha som arten finns på alla mossar. De häckande fåglarna utnyttjar gärna närliggande åkrar under födosöket. I övervintringsområdet uppehåller sig ljungpiparen på öppna jordbruksområden. Arten hävdar revir och rör sig då huvudsakligen inom ett område i storleksordningen 15-30 hektar. Ljungpiparen övervintrar huvudsakligen i västra och sydvästra Europa.

Bevarandemål

Målsättningen är att det ska finnas förutsättningar för häckning av ljungpipare i hela landet. Sverige bör kunna hysa minst 70 000 par, varav huvuddelen i fjälltrakterna. Det sydliga beståndet måste öka

Negativ påverkan

A140 Ljungpipare

I södra Sverige är den kraftigt fortlöpande igenväxningen av öppna marker det stora hotet. Orsakerna till tillbakagången är flera, främst tidigare dikning och torrläggning av myrmark, ökad förekomst av träd och högväxta ris på högmossar till följd av atmosfäriskt nedfall av stora mängder kväve, minskad hävd av alvar och ljunghedar samt fragmentering av öppna marker genom igenväxning. Den minskade odlingen i södra Sveriges skogsbygder kan eventuellt försvåra situationen för det sydliga beståndet, då den leder till sämre födosöksförhållanden under den krävande äggläggningsperioden. Det nordliga beståndet är betydligt starkare. Hoten är mindre och utgörs främst av lokala planer på storskalig torvbrytning.

Bevarandetillstånd

A140 Ljungpipare

Bevarandetillståndet är okänt.

A166 - Grönbena, *Tringa glareola*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Grönbenans lämpliga häckningsmiljöer utgörs av sankta stränder längs sjöar och vattendrag samt på fuktiga/våta gräs- eller starrbevuxna myrar. Arten kräver tillgång på öppet vatten och dyiga stränder. Den är särskilt vanlig i områden med flarkmyrar. De högsta tätheterna hittar man i stora sammanhängande våtmarkspartier, men arten häckar regelbundet även vid mindre skogsomgärdade myrar. Under flyttningen påträffas grönbenan både längs kusten samt vid olika inlandsvåtmarker av öppen karaktär. Grönbenan hävdar revir och rör sig då inom ett område i storleksordningen 1-5 km². Arten övervintrar främst i tropiska Afrika, men delvis även i södra Afrika.

Bevarandemål

Målsättningen bör vara att det skall finnas förutsättningar för ett häckande bestånd av grönbenan i hela landet. Tillbakagången söder om Dalälven måste hävas: ett bestånd om minst 3 000 häckande par är här ett rimligt mål. Inga långsiktiga förändringar i utbredning eller numerär bör tillåtas i norra och mellersta Sverige

Negativ påverkan

A166 Grönbenan

Det sydsvenska beståndet hotas av en utebliven hävd på sankta stränder. Även i Norrland kan beståndet ha missgynnats av minskande hävd av raningar och silängar. Dikning av myrmark, framför allt tidigare och i södra Sverige, har bidragit till en ökad andel träd- och skogsbevuxen myr och därmed försämrade förhållanden för grönbenan. Det norrländska beståndet kan lokalt komma att hotas av storskalig torvbrytning.

Bevarandetillstånd

A166 Grönbenan

Bevarandetillståndet är gynnsamt.

A217 - Sparvuggla, *Glaucidium passerinum*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Ekologiska krav: Tillgång på lämpliga boplatser i form av gamla bohål från större hackspett eller tretåig hackspett. Den optimala häckningsmiljön är gammal, flerskiktad grandominerad blandskog med rik förekomst av grova lövträd (främst asp, björk och al). Sparvugglan är dock flexibel i sitt val av häckningsplats och förekommer likaväl i naturskogsbestånd som i områden med en blandning av rena produktionsbestånd och hyggen, så länge lämpliga boträd finns att tillgå. I södra Sverige hittar man den ofta på gammal, igenväxande inägomark där den häckar i bestånd av äldre asp. Tillgång på

lämplig föda i form av gnagare och småfåglar. Sparvugglan är i huvudsak en stannfågel. Vissa vintrar sker mer omfattande rörelser söderut. Arten jagar över arealer i storleksordningen 1,5 km². Sparvugglan häckar i samtliga svenska landskap utom på Öland och Gotland. Arten är som vanligast i södra och mellersta Sveriges skogsbygder. Tätheterna avtar norrut och arten är sparsamt till sällsynt förekommande i det inre av Norrland. Det svenska beståndet har

beräknats till mellan 12 000 och 16 000 par, vilket utgör bortemot hälften av det samlade europeiska beståndet. Huvuddelen av de europeiska sparvugglorna finns i de norra delarna (Norge, Sverige och Finland). Reliktbestånd finns i bergsskogar i Centraleuropa. Artens beståndsutveckling är i princip helt okänd. Flera tecken tyder dock på att det skett en expansion söderut under den senare delen av 1900-talet.

Bevarandemål

Sverige bör kunna hysa 20 000 par, varav huvuddelen i de södra och mellersta delarna av landet.

Negativ påverkan

A217 Sparvuggla

Eftersom sparvugglan är mycket flexibel i sitt boplatsval är det av allt att döma förekomsten av lämpliga bohål som är den mest begränsande faktorn. Det är oerhört viktigt att alla hålträd sparas på föreskrivet sätt.

Bevarandetillstånd

A217 Sparvuggla

Bevarandetillståndet är gynnsamt.

A220 - Slaguggla, *Strix uralensis*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Ekologiska krav: Tillgång på lämplig föda i form av olika smågnagare, främst sork men även skogsmöss, näbbmöss och fåglar upp till en ringduvas storlek. För god häckningsframgång krävs höga gnagartätheter. Tillgång på lämpliga häckningsplatser i form av ihåliga träd, framför allt s.k. skorstenstubbar. Sådana stubbar bildas när stora träd bryts av t.ex. vid ett gammalt spillkråkehål. Tall är bäst eftersom lövträd med tillräckligt stora håligheter blir mera kortlivade, ihåliga ekar dock undantaget. Eftersom det råder en akut brist på naturliga boplatser häckar en stor del av beståndet numera i specialuppsatta holkar. Etablerade par är mycket stationära och p.g.a. bristen på lämpliga boplatser stannar de i reviren även under dåliga år. Tillgång på lämpliga

jaktmarker. Arten häckar främst i gles barr- och blandskog i anslutning till lämpliga födosöksområden i form av öppen mark såsom myrar, kalhyggen och småskaligt jordbrukslandskap. Arten jagar över arealer i storleksordningen 5–12 km². En ej riktad spridning av ungfåglar sker 5–70 km från boplatser. De gamla, etablerade fåglarna är stannfåglar.

Bevarandemål

Målsättningen är att det finns förutsättningar för ett häckande bestånd av slaguggla i hela landet nedanför fjällkedjan, söderut åtminstone till Mälardalen, Närke, Dalsland. Sverige bör kunna hysa minst 4 000 par, varav huvuddelen i Norrlands skogsland.

Negativ påverkan

Det absolut största hotet mot slagugglan utgörs av det moderna skogsbruket. Som andra hålhäckare är arten beroende av god tillgång på trädhåligheter, något som är vanligt i naturskogsbestånd men ytterligt sällsynt i dagens hårt brukade skog. De under lång tid uteblivna eller reducerade smågnagartopporna i Norrland har successivt lett till en minskning av det häckande beståndets storlek i norra Sverige. Försämrade tillgångar på byte i skogs- och mellanbygden till följd av ensartade barrmonokulturer, upphörande jordbruk och minskade arealer öppen mark. En ökning av berguvsbeståndet kan eventuellt komma att leda till en minskning av slagugglebeståndet till följd av konkurrens likväl som direkt predation. Fortfarande idag finns ett utbrett rovdjurshat hos stora grupper i Sverige. Olovlig jakt och störningar vid bona leder till många misslyckade häckningar.

Bevarandetillstånd

A220 Slaguggla

Bevarandetillståndet är okänt.

A223 - Pärluggla, *Aegolius funereus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Ekologiska krav: Tillgång på lämplig föda i form av olika smågnagare, främst sork men även skogsmöss, näbbmöss och småfåglar. För god häckningsframgång krävs höga gnagartätheter. Tillgång på lämpliga häckningsplatser i form av trädhåligheter. Häckar helst i hål av spillkråka, men kan undantagsvis hålla till godo med naturliga håligheter och hål av gröngöling och större hackspett. Arten häckar dessutom gärna i holk. Bra bohål är en bristvara och hannarna försöker därför stanna året runt i häckningsreviret. Pärlugglan har svårt att komma åt sitt byte genom ett tjockt snötäcke, något som begränsar såväl artens utbredningsområde som chansen till

vinteröverlevnad. Pärflugan häckar med de största tätheterna i tät granskog. Även om den föredrar granskog, helst äldre sådan med små luckor och öppningar i form av stormfällan etc., häckar den frekvent även i barr- och lövblandskogar innehållande tall, björk och asp. I södra Sverige häckar den sällsynt men regelbundet i bokbackar, grövre aspbestånd på inägomark och i Bornholm i Danmark t.o.m. i ren bokskog. I områden med dålig tillgång på lämpliga bohål accepterar den även ren tallskog. Ofta påträffas arten i gränsområden till hyggen och inägor samt kring större myrar, förmodligen därför att bytestillgången är högre i dessa marker än centralt inne i den täta skogen. Emellertid utsätter sig ”kantugglorna” därmed samtidigt för en högre predationsrisk från andra ugglor som t.ex. slag- och kattuggla. Arten häckar främst i äldre granskog, men förekommer i all slags barrskog. I södra Sverige häckar den regelbundet i bokbackar, grövre aspbestånd på inägomark och i ren bokskog (Bornholm).

Bevarandemål

Målsättningen är att det skall finnas förutsättningar för ett häckande bestånd av pärluggla i hela landet nedanför fjällkedjan. Sverige bör kunna hysa 30 000 par, varav huvuddelen i Norrlands skogsland.

Negativ påverkan

A 223 Pärflugla

Det absolut största hotet mot pärlugglan utgörs av det moderna skogsbruket. Som andra hålhäckare är arten beroende av god tillgång på trädhåligheter, något som är vanligt i naturskogsbestånd men ytterligt sällsynt i dagens hårt brukade skog. De under lång tid uteblivna eller mycket svaga smånagartopparna i Norrland har successivt lett till en minskning av det häckande beståndets storlek. Försämrade tillgång på byte i skogs- och mellanbygderna till följd av upphörande jordbruk och minskade arealer öppen mark. Slaguggla och pärluggla verkar inte kunna samsas särskilt bra i samma område, vilket man måste ha i åtanke när man sätter upp slaguggleholkar. Slagugglan prederar förmodligen på pärlugglan.

Bevarandetillstånd

A 223 Pärflugla

Bevarandetillståndet är gynnsamt.

A236 - Spillkråka, *Dryocopus martius*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Ekologiska krav: Tillgång på lämplig föda i form av vedlevande insekter och myror. Födosöker ofta lågt i träd, på stubbar m.m., gärna i rotrötad gran efter hästmyror. Tillgång på lämpliga häckningsplatser, främst i form av grov asp, tall eller bok. I södra och mellersta Sverige råder ingen uttalad brist på lämpliga häckningsträd, däremot kan tillräckligt grova stammar saknas i stora delar av Norrland där skogsbruket är mera intensivt och tillväxten sämre. För att spillkråkan skall häcka måste stamdiametern i brösthöjd överstiga 30 cm för asp och 40 cm för tall. Medelåldern på utnyttjade tallar är i Småland 115 år, Uppland 170 år, Dalarna 187 år och i Gästrikland 239 år. Spillkråkan är något av en nyckelart i boreala och nemoboreala skogsekosystem genom att den årligen producerar ett stort antal bohål lämpliga för större hålhäckande fåglar och däggdjur som ej själva förmår mejsla ut sitt bo. Spillkråkan är en stannfågel som under sommarhalvåret i södra Sverige födosöker över arealer i storleksordningen 100-1000 ha. Vintertid rör sig arten över större områden. I Norrlands inland är artens hemområden troligen betydligt större än i södra Sverige.

Bevarandemål

Målsättningen är att det skall finnas ett häckande bestånd av spillkråka i hela landet nedanförfjällkedjan. Sverige bör kunna hysa minst 40 000 par, varav huvuddelen i de södra och mellersta delarna av landet.

Negativ påverkan

A 236 Spillkråka

Det största hotet mot spillkråkan är skogsbruket och näringens allt större krav på skogsråvara. Minskad lövandel, ökad granandel och mera homogena bestånd i södra och mellersta Sverige missgynnar arten. Minskad medelålder i bestånden i intensivt brukade trakter gör att tillgången på lämpliga boträd minskar. Eftersom spillkråkan i stor utsträckning livnär sig på hästmyror missgynnas den med största säkerhet av stubbrytning och GROT-uttag.

Bevarandetillstånd

A 236 Spillkråka

Bevarandetillståndet är gynnsamt.

A241 - Tretåig hackspett, *Picoides tridactylus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Ekologiska krav: Tillgång på lämpliga häckningsmiljöer i form av skog med ett stort inslag av döda eller döende träd. I Sverige hittar man den idag främst i de av skogsbruket relativt sett mindre påverkade barrskogsområdena i Norrland,

huvudsakligen i olikåldrig naturgranskog med kontinuerlig förekomst av barkborreangripna träd och högstubbar och ofta i sumpskogar. Arten kan även förekomma i flera andra skogstyper så länge kraven på rik födotillgång i form av vedlevande insekter är tillgodosedda. Häckningar har t.ex. konstaterats på brandfält, i lövbrännor och i äldre alstrandskog. Arten är specialist på barkborrar (både larver och vuxna individer). Eftersom barkborrarna ofta har efemära massuppträdanden är tretåig hackspett mer rörlig än många andra hackspettar. Den är till viss del anpassad till att utnyttja massförekomster av barkborrar i samband med bränder, stormfällor och liknande skador på skog. Vintertid torde den dubbelögade bastborren (*Polygraphus poligraphus*) vara en mycket viktig födoresurs. Jämförelser av tillgången på stående död ved med kvarsittande bark i svenska och schweiziska revir visar att mängden substrat måste överstiga 10.15 m³/ha eller utgöra cirka 5% av den stående biomassan inom en areal av cirka 100 ha. Huvudsakligen en stannfågel som dock kan röra sig lite längre sträckor vintertid. Häckningsreviret är i storleksordningen 25-100 ha.

Bevarandemål

Målsättningen är att det skall finnas ett häckande bestånd av tretåig hackspett i hela den boreala

zonen och i de norra delarna av den boreonemorala zonen söderut till Dalsland, norra Västergötland och norra Östergötland. Arten måste erbjudas möjligheter att återetablera starka bestånd i hela Norrland, även i de av skogsbruk hårdast påverkade regionerna närmast Bottniska viken. Sverige bör kunna hysa minst 25 000 par, varav huvuddelen i Norrlands skogsland nedanför den fjällnära regionen.

Negativ påverkan

A 241 Tretåig hackspett

Det stora, och allt annat överskuggande hotet mot tretåig hackspett i Sverige är den kontinuerliga och fortsatt pågående utarmningen av skogslandskapet. Allt intensivare skogsbruk med allt mindre arealer obrukad skog gör att livsrummet för arten krympt oerhört kraftigt under den senare delen av 1900-talet. Den mest kritiska förändringen är den mycket kraftiga minskningen av arealen av skogsbruk opåverkad skog och därmed av den samlade förekomsten av död ved i skogen. I detta sammanhang måste nämnas den omfattande dikningen av sumpskogar som skett under de senaste 50 åren. Fragmentering av lämpliga häckningsmiljöer, såväl på beståndsnivå som på landskapsnivå, bidrar till att splittra beståndet. Denna fragmentering leder till att effekterna av olika negativa processer på beståndsnivå (slumpvis utdöende, ojämn könskvot, inavel m.m.) förstärks

Bevarandetillstånd

A 241 Tretåig hackspett

Bevarandetillståndet är gynnsamt.

A409 - Orre, Tetrao tetrix tetrix

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Orren är de öppna markernas skogshöna och häckar på hedar och mossar samt i tidiga successionsstadier efter kalhyggen och skogsbränder. I skärgårdsmiljö häckar arten på kala skär och öar och i fjälltrakterna kan den gå upp i fjällbjörkskogen. Liksom hos övriga skogshöns är god tillgång på insekter mycket viktig för kycklingarnas överlevnad. Björkknoppar är en viktig diet under vinterhalvåret. Under sommarhalvåret är dieten mer varierad, men vegetabilier dominerar, bl.a. är blåbärsblom en viktig komponent. Målsättningen nationellt sett bör vara ett livskraftigt bestånd av minst 200 000 par och att arten ej försvinner som reproducerande från något län/landskap.

Bevarandemål

Målsättningen nationellt sett bör vara ett livskraftigt bestånd av minst 200 000 par och att arten ej försvinner som reproducerande från något län/landskap.

Negativ påverkan

A 409 Orre

Under 1800-talet förekom orren t.ex. tämligen allmänt till allmänt på de stora ljunghedar som då fanns i södra Sverige. I takt med att skogsarealen ökat och ljunghedarna försvunnit har orren minskat i flera områden. Negativt för orren har även varit försvinnandet av skogsbetet, genom att skogen blivit allt tätare och därigenom allt sämre som födosökmiljö. De stora brandfält med efterföljande lövuppslag som förr med regelbundna intervall skapades i den boreala zonen, och som var mycket gynnsamt habitat för orren, saknas numera nästan helt eftersom naturliga bränder som regel snabbt blir släckta. I viss mån har orren erhållit en ersättningsbiotop i det storskaliga kalhyggesbruket, men med den inskränkningen att det efterföljande lövuppslaget som regel röjs och gallras bort och ersätts med barrträd. Totalt sett finns ej något hot mot artens fortlevnad i Sverige. Under storhyggestiden på 1960- och 1970-talen gynnades orren kortvarigt, speciellt i norra Sverige. Numera missgynnas orren troligen eftersom dagens hyggen har mindre areal och dessutom inte är lika öppna som tidigare p.g.a. naturvårdshänsyn. Ytterligare en bidragande orsak till att orren får allt svårare att upprätthålla starka bestånd är att småjordbruken i skogsbygderna läggs ned och skogsplanteras i en mycket stor omfattning. I södra Sverige är omloppstiden för hyggen och ungskogar alltför kort för att kunna hysa livskraftiga bestånd. Skogarna i södra Sverige är dessutom alltför

täta för att passa orren. Särskilt i Götaland och Svealand har märkbara populationsminskningar konstaterats den senaste tioårsperioden. I Stockholms skärgård är orren numera närmast totalt försvunnen. Lövrika, luckiga och flerskiktade skogar har de senaste 50 åren blivit allt ovanligare genom skogsbrukets ändrade inriktning mot ensartade produktionsbarrskogar. Detta missgynnar orren som bl.a. är mycket beroende av björkens knoppar vintertid.

Bevarandetillstånd

A 409 Orre

Skötselområde 7: Friluftsliv

Naturreseptatet Västeråsmossen ligger ca 25 km nordväst om Hällefors tätort. Två markerade rundslingor, en i södra och en i norra delen av bränningsområdet, kommer att anläggas under 2017-2018 inom projekt Life Taiga. Ytterligare informationsskyltar kommer att sättas upp gällande projekt Life Taiga och information om naturvårdsbränningar.

Bevarandemål

Naturreseptatet ska ge allmänheten goda möjligheter att uppleva naturreseptatets naturvärden. Besökare ska kunna orientera sig och hämta kunskap om resevatet genom aktuella informationstavlor. Friluftslivet underlättas genom en markerad vandringsled och en rastplats med eldningsmöjligheter.

Skötselåtgärder

- Nya rundslingor inom det norra och södra bränningsområdet kommer att anläggas inom Life Taiga 2017-18.
- Ytterligare informationstavlor med information om Life Taiga och naturvårdsbränningar kommer att sättas upp på lämpliga ställen inom de naturvårdsbrända delarna.
- Tillsyn och underhåll av informationsskyltar.
- Underhåll och tillsyn av stigar, spänger och broar.

3. Hotbild

Gemensamt för de olika naturtyperna:

- All form av exploatering t.ex. bebyggelse, vägbyggen.
- Exploatering i området eller dess närhet med vindkraftverk bör undvikas med tanke på områdets lämplighet som häckningsmiljö för känsliga fågelarter.
- Ett generellt hot av försurning orsakad av antropogena källor är gällande för hela området.

- All form av markavvattning eller annan påverkan på hydrologin.
- Terrängkörning i eller i anslutning till utpekade naturtyper som innebär risk för skador på naturvärden, mark och vatten.
- Spridning av kalk, aska, gödningsmedel eller andra substanser som kan medföra negativa förändringar på vegetationen.
- Kvävenedfall vilket kan orsaka igenväxning med buskar och träd i de öppna våtmarkerna.
- Utebliven brandpåverkan i Taiga och delvis myr miljöer.
- Bedriva skogsbruk och anlägga skogsbilvägar i närheten av habitatet.
- Ingrepp i närliggande områden i form av dikning och andra markavvattnande åtgärder kan påverka habitatets hydrologi och hydrokemi på ett negativt sätt.
- Tilltagande inväxt av livskraftig gran i skogsmiljöer som tidigare präglats av löv, tall- eller blandskogsdominans.

4. Sammanfattning av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Skötselområde
Naturvårdsbränning	2015-16	Enligt karta
Naturvårdsbränningar	Cirka 2025	Tidigare brända områden
Markering av reservatsgräns	2010	Hela reservatet
Anläggning av två rundslingor	2017-18	Inom brandområdet
Tillsyn och underhåll av informationsskyltar och stigar	Vid behov	

5. Uppföljning

Uppföljning av bevarandemål

Uppföljningen av bevarandemål och syfte kommer att ske inom länens obligatoriska uppföljning – Block A – och beskrivs i Översiktlig plan för uppföljning av skyddade områden i Örebro län.

Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker. Effekter av restaureringsåtgärder som kostat mer än 200 000 SEK, som är finansierade av sakanslaget och syftar till att stärka bevarandestatusen i naturtyper i Habitatdirektivets bilaga 1 eller för arter i bilaga 2 ska följas upp inom länens obligatoriska uppföljning. Ytorna där åtgärderna genomförts ska följas upp separat så att åtgärdens effekter kan mätas.

Uppföljning av friluftsliv

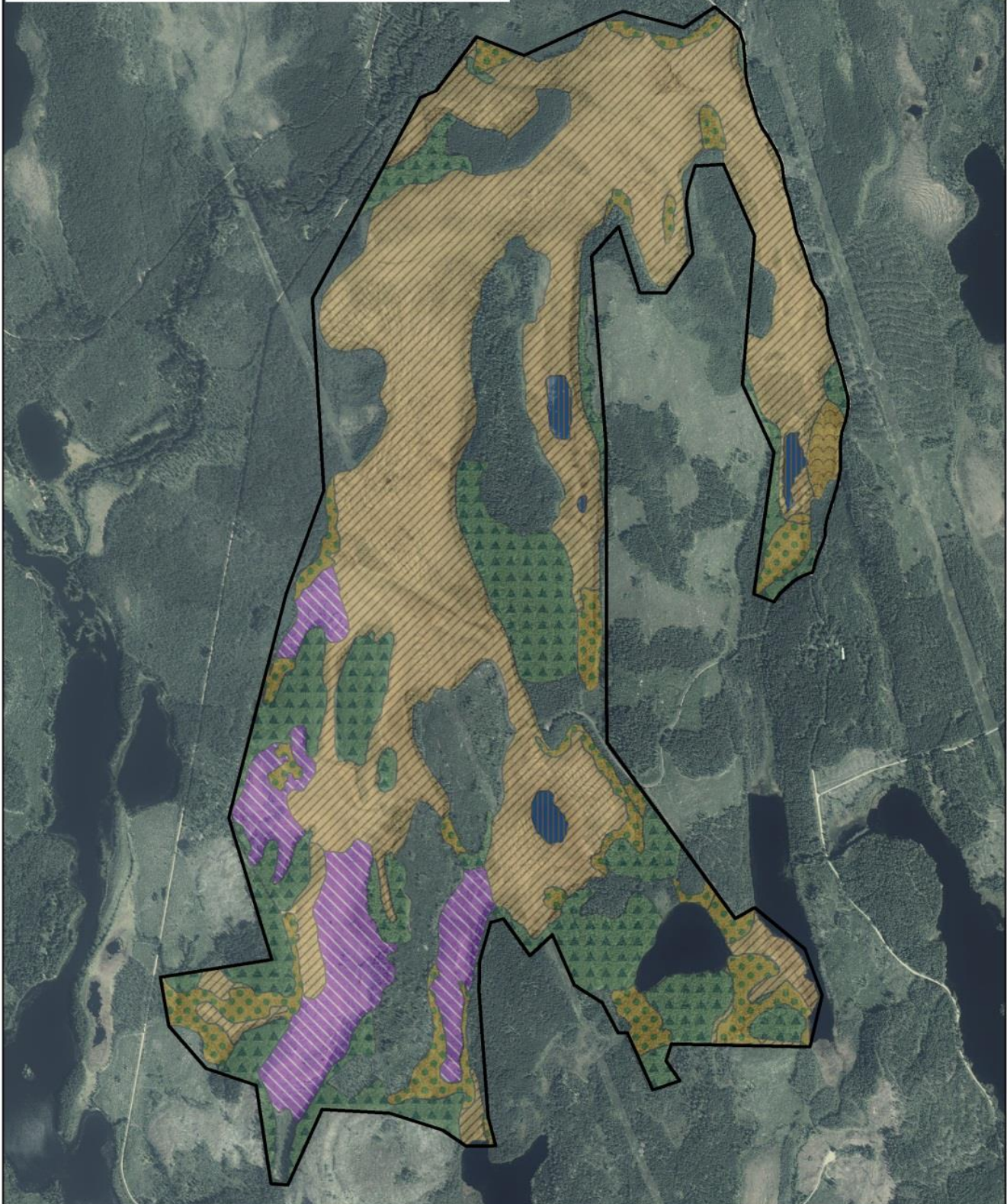
Uppföljningen av friluftsliv kommer att ske enligt Översiktlig plan för uppföljning av skyddade områden i Örebro län. Planen är i dagsläget inte färdigställd. Uppföljning av bevarandemål.

6. Källor

- Backéus, I. 1978 Skyddsvärda myrar i Örebro län. Länsstyrelsen i Örebro, Naturvårdsenheten.
- Carlsson, T. 2000. Fågelinventering av Västeråsmossen. Pers.com.Länsstyrelsen i Örebro län. 2006. Bevarandeplan för SE240048 Västeråsmossen.
- Granström Anders. Skogsbrand, brandbeteende och tolkning av brandriskindex. Statens Räddningsverk Karlstad.
- Granström Anders. 2011. Kort handledning i eftersläckning av brännor.
- Jansson Niclas. 1999. Skalbaggar på tre lövbrännor i Örebro län. Länsstyrelsen i Örebro län. Publ nr 2000:25.
- Länsstyrelserna, eldskäl. Strategi för naturvårdsbränning i sydöstra Sveriges skyddade skogsområden år 2012-2011. Meddelande nr 2012:13
- Länsstyrelserna. Meddelande nr 2011:16. Brandgynnade arter i sydöstra Sverige. Eldskäl.
- Länsstyrelsen i Örebro län, Naturvård, 1998. Våtmarker i Örebro län, norra delen. Publikationsnr 1998:9.
- Naturvårdsverket, 1994. Myrskyddsplan för Sverige.
- Naturvårdsverket. Rapport 5438. Maj 2005. Naturvårdsbränning, vägledning för band och bränning i skyddad skog.
- Naturvårdsverket. April 2013. Förvaltning av skogar och andra trädbärande marker i skyddade områden. Rapport 6561.
- Niclasson, M. & Karlsson, M. 1997. Brandhistorik i Murstensdalen. Länsstyrelsen i Örebro län Publ nr: 1997:1.
- Nitare, J. 2011. Barrskogar, Nyckelbiotoper i Sverige. Skogsstyrelsen.
- Oldhammer Bengt & Kirppu Sebastian. 2013. Tallnaturskog i nytt ljus, Svensk botanisk Tidskrift 107:6.
- Risberg Lotta & Granström Anders. 2015. Elden är deras vän, brandnäva och svedjenäva. Svensk Botanisk tidskrift 109:3-4.
- Skogsbranden i Västmanland 2014, Länsstyrelsen i Västmanland
- Sandgren, L. 1982. Fågelmyrar i Örebro län. Länsstyrelsen i Örebro län. Naturvårdsenheten. Publikation 1982:1
- Sjörs, H. m.fl 1973. Skyddsvärda myrar i Kopparbergs län. Växtbiologiska studier 3, Uppsala universitet.
- Store, K. 1998. Naturvärdesinventering av skog vid Västeråsmossen. Länsstyrelsen i Örebro län, opublicerad rapport.
- Åtgärdsprogram för bevarande av brandinsekter i boreal skog. Naturvårdsverket. Rapport 5610. Oktober 2006.

- Åtgärdsprogram för bevarande av rödlistade fjälltaggsvampar (Sarcodon) 2006-2010. Naturvårdsverket. Rapport 5609. September 2006.
- Åtgärdsprogram för skalbaggar på nyligen död tall, 2014-2018. Naturvårdsverket. Rapport 6599. December 2013.
- Åtgärdsprogram för mosippa, 2016-2020. Rapport 6726. Maj 2016.
- Åtgärdesprogram för skalbaggar på äldre död tallved, 2014-2018. Naturvårdsverket. Rapport 6629. Maj 2014.

Natura 2000-området Västerås mossen
(SE0240048)

Naturtyp

3160 - Myrsjöar	7310 - Aapamyror	Yttergräns
7110 - Högmossar	9010 - Taiga	
7140 - Öppna mossar och kärr	91D0 - Skogsbevuxen myr	

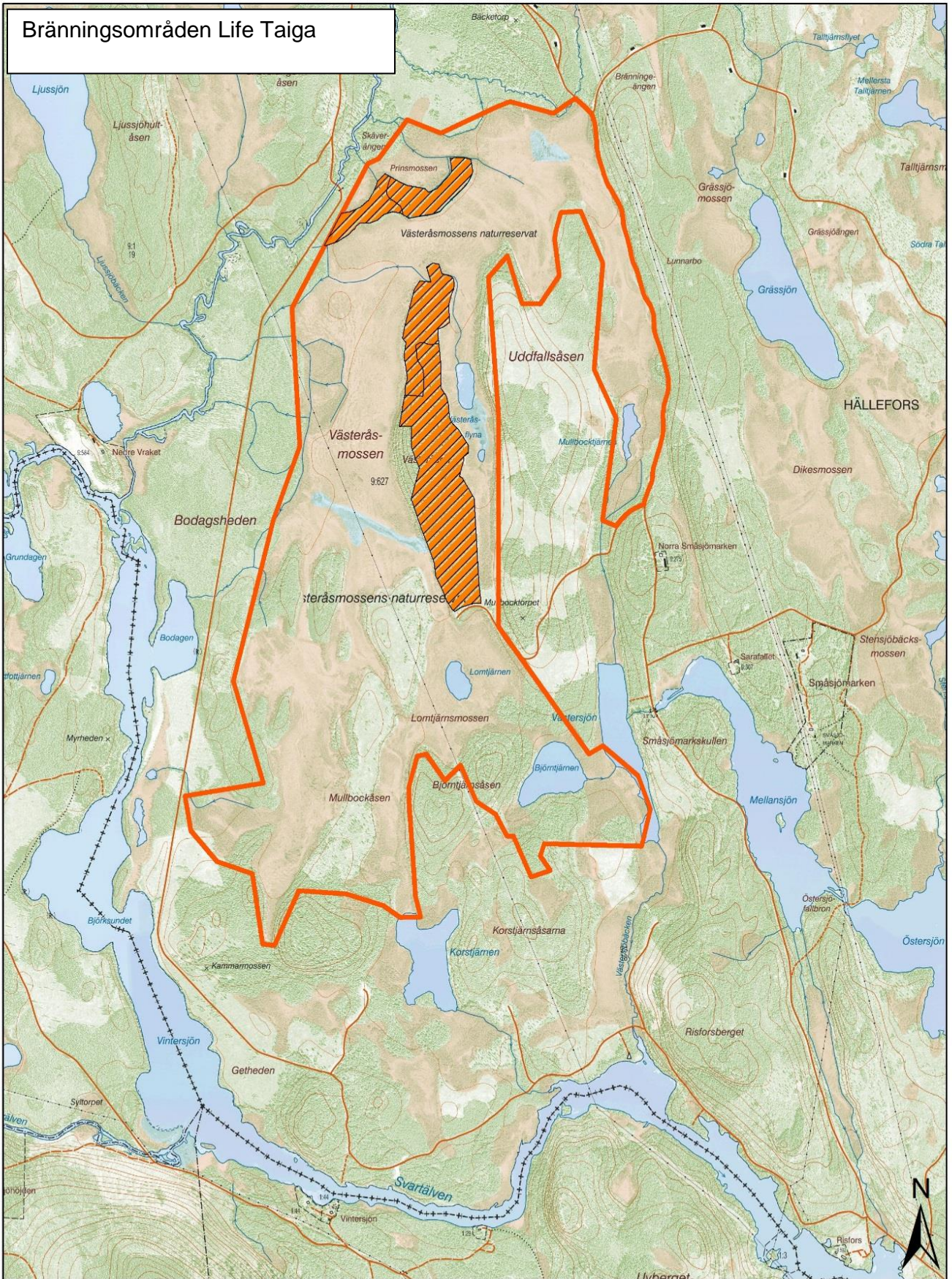
0 125 250 500m

Kartproduktion
2016-12-01

Länsstyrelsen i Örebro län
© Lantmäteriet

Bränningsområden Life Taiga

Life Taiga Örebro län

Skala 1:20 000

Länsstyrelsen i Örebro
Copyright Lantmäteriet

- Bränningsobjekt
- Naturreservat Västerås mossen

Länsstyrelsen
Örebro län

Länsstyrelsen i Örebro län
Stortorget 22, 701 86 Örebro
010-224 80 00
orebro@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/orebro